

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrske dežele za vsa leta 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vsa leta 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom račun se za vsa leta 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne peti-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Národná Tiskarna“ telefon št. 85.

Čehi in Slovenci.

Na Dunaju, 2. maja.

Vse stranke, ki so pripadale doslej k desnici, so v skrbi zaradi preteče češke obstrukcije, in vse roté bolj ali manj glasno češke poslance: Za Boga, obstrukcije ne, pustite nam železnice in gospodarski napredek v obče! Tudi glasilo slovensko hrvatske delegacije pravi: Ne morem dlje čakati, preti nam gospodarski ruin. Železniška predloga je življenski pogoj našim pokrajinam.

Vse to je popolnoma resnično, preresnično, in nič ni naravnjše, nego da se naši poslanci trudijo, da se čim preje ugodno reši omenjena vladna predloga. Toda obrnili so se s svojimi prizadevanji na napačno adresno. Od čeških poslancev je težko zahtevati, naj opuste radi nas in našega siromaštva svoje po razmerah, kakor se razvijajo očividno v tej državi, žal le preopravičeno stališče najstrožje opozicije in obstrukcije. Oni faktor, kateri nam je dolžan pomagati iz gospodarske zadrege, je vlada. Na vladi je, da omogoči ugodno rešitev svojega gospodarskega programa, ona mora odstraniti vse zapreke, drugače je opravičeno mnenje, da svojih gospodarskih predlog sploh ne misli resno izvršiti, ampak da je to le vada v politične svrhe.

Vlada mora omogočiti rešitev gospodarskih predlog, sicer ji nihče ne bo verjel, da ji je res na srcu naš gospodarski napredek. Kako to stori, to ni naša stvar, da bi o tem razmišljali. Gospod Körber se še gotovo malo spominja, kako je svoj čas pomagal potolažiti nemški obstrukciji, nemško nasilstvo zoper ravnopravnost slovenskih narodov. Ne zahtevamo, da bi sedaj uporabljal ista sredstva kakor takrat, a neki žarek kake ideje še menda tiči v njegovi glavi, tega naj se prime in naj ne posluša vedno samo, kaj šumi v germanskih gozdovih. Češka obstrukcija je — žal — postala produkt naših političnih razmer zadnjega časa; da je tako, temu so najmanj krivi Čehi sami, svarili so dovolj in o pravem času merodajne kroge. Sedaj tarnati o češkem „radikalizmu“ je zelo ceno in

lahko; v dno duše užaljeni češki narod pa gotovo ne more drugače, nego da si pribori z vsemi sredstvi zopet to, kar se mu je po krivici in na tako žaljiv način vzelo, vzelo na ljubo strankam, ki so spravile to državo s svojo hegemonijo ob rob prepada. In če si svojih pravic ne more priboriti v okviru desnice, kar se je pokazalo v zadnjih letih, se tudi ne more ozirati na interese in potrebe v desnici doslej združenih strank v toliki meri, da bi radi teh spreminjal svoje principe in pa taktiko, ki se mu zdi v boju umestna.

Stranke desnice imajo baje tudi svoj program, in slišali smo nekda, da stoji v njem kot kardinalna točka: ravnopravnost vseh narodov. Če ni ta program nemškim konservativcem in Poljakom — He-kuba, tedaj jih moramo videti v prihodnjih dnevih tam, kjer se bodo češki poslanci borili za ravnopravnost češčine. Ravnopravnost se je po vladi nečuvno kršila, a kaj je storila desnica v prilog poteptanemu programu? Ovirala je in hoče še dalje ovirati češke zastopnike, ki smatrajo ravnopravnost v programu desnice za več kakor za kos papirja in hočejo dobiti satisfakcijo za nečuvno kršenje narodne ravnopravnosti. Vlada je krivično in brutalno nemško obstrukcijo tako zadovoljila, kakor ta sama nikdar pričakovala ni, sedaj pa za vsak korak, ki bi ga morala storiti v približevanje za državo požrtvovalnemu češkemu narodu, ki ga je tako krivično in kruto ponižala in brenila v stran, berači in moleduje pri Nemcih ter iz strahu pred temi ne upa odvrtni vsled lastnega postopanja preteče, neizogibne obstrukcije češke, ali pa tega storiti noče; s tem pa tudi nam škoduje, ne glede na to, da tepta ravnopravnost še dalje v gospodarskem oziru, ker dobro ve, da se vsled njenega postopanja napram Čehom ne more rešiti, in da se ne bo rešilo vprašanje o novo projektovanih progah na jugu. Slovenska delegacija ima torej dvojen vzrok, da se obrne na vlado, in tej zakliče njeno dolžnost v spomin.

A tudi druge stranke desnice, če ta sploh še obstoja, imajo za to os prijeti in tako sanirati neznosne razmere, ker le tako

nastopanje desničarskih strank odgovarja skupnemu programu in je jedino pametno, a ne vpiti na češke „radikalce“ in jim zapovedovati: „Bis hierher und nicht weiter“ in druge take lepe reči. To je gotovo docela brez uspeha in nepolitično — zlasti za nas Jugoslovane —, ker češki narod bo v Avstriji gotovo prišel do svojih pravic, o tem ni dvoma, in če bi Čehi takrat vračali neljubo za nemilo, rekli bi tudi lahko nemškemu klerikalcem na primer, da je tudi Čehom „srajca bliže od suknje“. Češko časopisje je dalo na tako vpitje primeren odgovor.

Upamo vendar, da se desničarske stranke spomnijo svoje preteklosti iz svojih zavezniških dolžnosti, zlasti pa tega ne dvomimo o Jugoslovanih, ki so v bistvenih vprašanjih, tičočih se naše bodočnosti, navezani jedino le na poslance zavezniške bratskega naroda češkega in na simpatije češkega naroda samega. Res je, da smo v stiski, a pomagati si moramo iz nje tako, da si z rešilno akcijo ne prizadenemo še večje škode, ki se ne bi dala reparirati, kakor se da poškodovana železniška proga. Desnica je bila dovolj ponižana in prezirana, čas je, da se spomni svoje naloge in časti ter zastavi svojo besedo za pravično stvar. — Če se je nemškemu obstrukcionistom dala cela roka, se slovenski večini ne more za- braniti prst, ako avstrijski državni sploh še računajo z bodočnostjo te nesrečne države. Seveda ne smemo stopiti za vrata in še tiste tiščati nazaj, ki brez strahu zahtevajo svoja prava. Kako napačen je bil apel desničarskih strank samo na Čeha in njihove poslance, razvidno je najbolj iz oficioznih in nemških glasil, ki te izjave grdo zlorablajo zoper Čeha v smislu, ki je gotovo zaveznikom čeških poslancev popolnoma tuj. Zato pa kličemo našim poslancem ob vstopu v dunajski parlament: Pozor, trikrat pozor!

D. M.—n.

V Ljubljani, 3. maja. K položaju.

„Vaterland“, glasilo fevdalcev, poroča, da se bode obstrukcija Mladočehov omejila samo na proračunski provizorij in na

kvotne predloge. Investicijski predlogi se Mladočehi ne bodo upirali z obstrukcijo. Ker bodo zavzele delegacije ves čas do konca junija, se proračunski provizorij in kvotne predloge pred 1. julijem ne bodo mogle dognati. „Vaterland“ trdi, da se ujema ta njegova trditev z neko izjavo v „Nar. Listih“. Poslanca Pacák in Kramář pa sta šele minole dni zatrdjevala, da bodo obstruirali Mladočehi tudi proti investicijskim predlogom. „Neue Freie Presse“ vprašuje: Ali sta morda poljska resolucija in slovenski protest (v „Slovenecu“?) vzrok, da so Čehi svoj bojni načrt že nekoliko ublažili?

Cesar v Berlinu.

Danes nastopi cesar svoje potovanje v Berlin. Razne kombinacije so prinesli že različni listi glede tega potovanja. Nekateri so pisali, da ima poset čisto familiaren značaj, ter da pojde cesar le kot boter nemškega prestolonaslednika v Berlin, kjer se bodo vršile neke slavnosti ob proglašenju prestolonaslednikove polnoletnosti. Nemci in njih glasila trdijo, da ima cesarjevo potovanje nekako demonstrativen pomen proti — Slovanom v Avstriji. Ogri pa menijo, da se preloži s tem posetom težišče avstro-ogrske politike v Budimpešto. Nekateri celo trdijo, da se bodeta nemški in naš cesar domenila radi solidarnega postopanja z Rusijo glede angleško-burske vojne. Gotovo je, da ne ve nihče pravega povoda cesarjevega potovanja ter da so vse kombinacije brez trdne podlage. Toliko pa je gotovo, da ta posest na notranjo politiko ne bo vplival, ker tega niti ne bo mogel. Minuli so namreč časi, ko so se delali v Avstro Ogrski računi brez Slovanov. Sicer pa morejo Slovani zaupati v modrost in previdnost svojega vladarja, ki se za take eksperimente ne da zlorabljati, ker ve, da bi trpela s tem ne le država, nego tudi dinastija.

Vojna v Južni Afriki.

Angleži stoje sedaj med Thabanehjem in Winburgom ter upajo, da prisilijo Bure, ki se vračajo od južnovzhodne strani, da začno odločilen boj. General Hamilton, ki stoji pri Thabanehju, je hotel

LISTEK.

Svetovna razstava v Parizu.

Piše akad. slikar Ivan Vavpotič.
(Dalje.)

Vsporedno in simetrično s tem traktom pa razstavlja Francoska plodove in sredstva kolonizatorskega svojega dela. Ves prostor med njim in obrežjem zavzema, kakor sem že omenil, razstava njenih kolonij. Algir, Tunis, Sudan in Senegal, Tonking, francoska Kitajska in Indijska, Gvineja in nova Kaledonija, arabska in dahomejska vas, njih koč, visoke in sloke, nizke in široke, njih šotori, njih palme Vas vabijo, da stopite na njih vroča tla; Kongo in Madagaskar nudita Vam prekrasne diorame. In v vseh teh čudeznih vasicah se giblje sto in sto čudeznih črnih, rujavih in žoltih postav in stvarja pred Vašimi očmi vse one dragocene tkanine, preproge, vezene, intarzije, inkrustacije, pletenine, vaze in igračice, o kojih sanjajo noč in dan naše ljubke dame, naše krasotice — kavkaškega plemena.

Dà, celo naselbinska žurnalistika se ponša tu z lastnim paviljonom.

Da sva se nagledala tudi „Andalu-

zije za časa Mavrov“, da sva se nasrkala plamenečih pogledov krasnih teh hčerk, črnolasi, ki spajajo z divjim ritmom španskega „fandango“ valovite motive plesočih marokanskih in arabskih odalisk, da sva se vglobila v čase staroveških turnirjev mladih, junaških Donov in bojevitih Mavrov, — pa čas, da se vrneva!

Zopet Vas popeljem k obrežju. Na desni in levi strani dolga vrsta privabnih teras, restavrantov, kavarn in tavern, pred nama most „d' Jéna“, — in izginjajoč v oblakih — Eifflov stolp; ob mogočnem njega vznožju nebroj palač in palačic, ki so ko igračice pred železnim tem kolosom, — in za tem pomnikom, tam v ozadju daljna, širna Martova polja.

Preidiva torej na levi breg! Takoj pri vstopu obkoli naju kaos paviljonov; na levi palače trgovinskega mornarstva, na desni ostrigorejski, obširni lovski in gozdarski, ribarski in sadjerejski paviljoni. Tudi Avstro-Ogrska je v tej sekciji sijajno zastopana. Palače, katere sem Vam tu naštel, se raztezajo vse ob obrežju, ki meji na Martova polja, in za njimi šele pričinja nepregledni péle-méle palač in paviljonov, vseh proporcij, vseh slojev, vseh barv, vseh vrst intencij in atrakcij, ki so razsute ob pijedestalih železnega kolosa. Nemožno, da Vam podam

tudi le samo približno kak pregled; — a imenovati hočem vsaj najodličnejše in najzanimivejše.

Takoj pred Eifflovim stolpom stoji palača „žene“. — Kaj, ali ni to fin de siècle?! Odločno bode poleg elegantne palače „kostumov“ privabila tudi dokaj dražestnih Sloven v osrčje — „Moderne“!

Na levem krilu hočem omeniti samo le še „alpinski klub“, ki razstavlja, strmite, — cel Montblanc s svojimi ledeniki in snežniki, panoramo „Okolu sveta“, ogromno konstrukcijo, v kateri se srečno spajajo moderni stavbeni slog z arabskimi in japonskimi dekorativnimi principi, bajno-krasni „Palais lumineux“, ki je ves iz stekla, palača „državnih manufaktur“, „Avtomobil Club“ in „Siamski paviljon“, — na desnem pa tirolsko planinarsko koč, „Cineorama“, o kateri izpregovorim prihodnjič več, „Mareo ramo“, panoramo „Marchand“, transatlantično panoramo, in Bog vedi, še koliko sličnih „oram“, „Touring Club“, paviljon keramiške umetnosti, ruskih alkoolov, maročanski paviljon, — in njegovo sosedinjo —, prostrano optično palačo, v kateri si poleg drugih nešteti zanimivosti ogledate lahko luno „na 1 meter“ daljave! In da končam to serijo, navajam Vam še „Benetke v

Parizu“, ki menda romajo po vsem svetu in tudi Parižanom niso prizanesle, in če ste slučajno astronom, in Vas to zanima, tu še veliki „nebeški“ globus. Ker sva že tu, pa si tudi še urno lahko ogledava kulcarje novega prekrasnega kolodvora „na Martovih poljih“.

Čas nama je kratek, in večer se bliža; pospešiva korake! Nazaj tedaj k Eifflovemu stolpu! Tako-le, sedaj sva tu; in ozrite se malo navzgor, še višje in še višje! Je-li Vas je tresel mraz, kaj? Se Vam li ni zavrtelo v glavi? To je višina, kaj?! Toda danes ga ne posetiva; drugokrat! Naprej tedaj!

In pred nama zopet ljubki nasadi, vsi zeleni, vsi duhteči, ki naju kličejo, naju vabijo, in zopet se razprošira pred nama velikolepa, prekrasna perspektiva: ob desni in levi, meječi na nasade Martovih polj, sta vrsti belih palač, — in pesem kladi se razlega po svetliščih modernega človeka, veličastna himna sopečih prs, zvenečega železja, ječečega jermenja, ropota koles, šumenja voda in iskričih se plamen; — in nad palačami vrste vitkih kaminov, iz katerih se vali črni dim; v ozadju vznesenega tega prizora pa pročelje „Vodnega gradu“, pred katerim igra tisočero kaskad penečih se vod, katere spreminja armada električnih reflektorjev ponoči v bajnočarno iluminovano

prodreti skozi Houtnek proti severu. Buri pa imajo na ondodnih sila strmih hribih tako izvrstne pozicije, da jih smatra celo maršal Roberts za nepremagljive. Zato so pognali Buri Hamiltona nazaj, dasi mu je prišel French s svojimi konjeniki na pomoč. Buri so celo toli drzni, da so hoteli vzeti Angležem tren, kar je French komaj preprečil. Pri Houtneku poveljuje Bure sam general Botha, ki dobiva vedno več čet. Boji se vršé med Wynburgom in Thabanehujem že od 28. aprila nadalje skoraj neprestano. Angleži skušajo z vsemi silami prodreti proti Ladybrandu, kar pa se jim do sedaj še ni prav nič posrečilo. Razen Bothe poveljuje ondi tudi general Dewet. Angleški generali pa so zbrani skoraj vsi. Rundle, French, Gordon, Dickson, Smith-Dorrien in Hamilton imajo tukaj svoje brigade. Roberts je še v Bloemfonteinu. Angležem je mnogo na tem ležeče, da izzovejo Bure na vseh točkah ter jih zapleto v boj, kar pa se jim bržčas ne posreči. Buri se bodo držali svojih nepristopnih in le od angleškega topničarstva nadlegovanih pozicij do zadnjega, potem pa se umaknili zopet proti severovshodu. V Mafekingu se morejo držati Angleži baje še mesec dni. Ako je to res, more dospeti general Carrington iz Beire mestu še pravočasno na pomoč. Buri skušajo sedaj železniške proge južno od Mafekinga podreti, da preprečijo prenaplo približanje angleških čet od juga. Smithfield je še vedno zaseden od Burov. Pri Boshofu je imel lord Methuen boj z Buri. 400 mož ga je napadlo, a Methuen jih je zavrnil. Wepener so Angleži zopet zapustili. Predno so se Buri od ondi umaknili, so ujeli Angleži baje 26 mož. General Olivier je ranjen v nogo, in njegovim namestnikom je imenovan Izak Potgieters. Portugalska vlada je naročila pri avstrijski družbi za izdelovanje pušk baje 70.000 repetirk za — Angleže!

Dopisi.

Iz krogov trgovskih pomočnikov, 2. maja. (O konsumnih društvih in njih razmerah.) Ta nebodijhtreba društva, s pomočjo katerih so si pridobili nekateri kaplančki, kakor n. pr. Peter, Lavrenčič, izanski svetopisemski doktor itd. pri škofu in pri majhnem krdelcu nezavednih, zapeljanih ženic nekoliko več veljave, kakor so jo vživali poprej, začela so tudi na Štajerskem rasti iz tal ko gobe po dežju. Koliko časa bode še to trajalo? Koliko časa bodo ljudje še mirno gledali snovanja teh društev, pri katerih imajo za taka posla nesposobni ljudje navadno prvo besedo? Prepričani smete biti, gospod urednik, da ako vas ljubi Bog le še nekaj časa v največjo žalost klerikalcev pusti na svetu, bodele lahko še mnogo mrtvaških listov od konsumnih društev v vašem po škofu prepovedanem listu natisnili, kajti „Slovenec“ kaj tacega itak ne prijavi. Ta društva, za katera je z malo izjemami kje ugodno podnebje, imajo večidel, če že ne jetiko, vsaj gotovo influ-

fonteno. Za tem čudotvorom človeškega uma pa se dvigajo mogočni oblaki električne palače in slavnostne dvorane.

Da imenujemo vrstoma razne stroke, ki so zastopane v industrialni sekciji, — in tu se sedaj nahajava, — začnem naj takoj pri desnem krilu.

Prvi dve palači se še ne bavita izrecno z industrijo, pač pa stojita ž njo v najožji, dejal bi, nekako moralni zvezi; prva, palača znanostij in umetnostij, — druga, palača vzgoje in pouka. In sedaj šele pridenja mesto modernih Titanov-Kiklopov: Civilno inženirstvo in transportna sredstva, kemija in kemična industrija, stavbarstvo, mehanika in stavbarstvo parostrojov tekmujejo tu za „palme“; na levem krilu pa proučujete lahko rude in metalurgijo, prejo, tkalstvo, blago in obleko, in zopet mehaniko in stavbarstvo strojev. Ob bokih električne palače in slavnostne dvorane pa se ponaša poljedelstvo z dvema gorostasima palačama, v katerih razstavlja poljedelsko orodje in svojo „žetev“.

Pa še tu je poskrbel generalni komité občinstvu, ki se hitro naveliča strokovnih razstav, dovoljno število zabav in atrakcij. Poleg špalirja elitnih restavrantov, ki polnijo s šumečim življenjem pročelja blestevih teh palač, — poleg paviljonov za vojaške godbe občudujete tu za desnim kri-

enco. Ne verjem, da bi bilo popolnoma zdravo katero izmed teh „konzulov“. Snujejo se ta društva navadno jako nepremišljeno brez ozira na razmere, brez ozira na potrebe in na ljudi. Le malokateri izmed konsumov ima trgovsko izobraženih poslovodij. Ako pa ima slučajno društvo kakega trgovsko izobraženega komija ali poslovodjo, nima ta pravice o trgovskih zadevah ukreniti tako, kakor se njemu primerno zdi, da je prav. Pribita resnica je, da nihče tega, česar se ni učil, znati ne more. In vender hočejo biti ravno kapelani v trgovski stroki kakor tudi v knjigovodstvu in to brez učenja bolje izurjeni, kakor isti, ki se je tega učil. Dobri spovedniki, dobri pridigarji ste lahko, tega ste se učili, toda dobri trgovci biti ne morete. Znani so nam kraji, kjer poslovodja brez vednosti in brez dovoljenja kapelanovega ničesar naročiti ne sme. Še žveplenk ne, pa bo di priliki za dobro kupčijo še tako ugodna. Neki potovalec znane dunajske tvrdke je pripovedoval, da, ko se je on kot zastopnik trgovske hiše poslovodji cerkniškega konsumnega društva predstavil in mu potem blago v nakup ponudil, mu je ta dal ta-le odgovor: „Jaz ne smem, potrudite se k gospodu kaplanu Lavrenčiču v župnišče in ga vprašajte, ako bomo kaj kupili“. Gospodje poslovodje, kar vas je, da ste imeli nesrečo priti v konsumna društva, ne pustite se komandirati od trgovsko polnoma neizobraženih mož oziroma kapelanov in ne sramotite pred svetom s svojo molčečnostjo našega stanu! Vzdamite se, dokler še ni prepozno! Mi trgovski pomočniki moramo biti principijalno že največji sovražniki konsumnih „zadreg“. Našo bodočnost bode požrla ta novodobna organizacija. S pridnostjo in varčnostjo si je pred početjem teh preklicanih društev marsikateri trgovskih pomočnikov toli prihranil, da je lahko odprl svojo prodajalno in si tako opomogel. In sedaj? Kje bi bilo še možno obstati kot nov trgovec!? V vsakem kraju društvo in v vsakem okraju tudi duhovščina, ki za isto agitira. Mar ni to žalostno? Reči smemo, da se bo stvar predrugačila — na bolje zopet obrnila, ko bo ljudstvo spoznalo, kaj da nameravajo sploh ti novodobni ljudski osrečevalci. Poučiti pa treba ljudi, prav resno poučiti, da se ne bodo vsedali mladim kapelanom na li-manice. Stari Bog še živi, in on gotovo ne bode dopustil, da bi nesrečni udje konsumnih društev še dolgo morali imeti zavezane oči. Smelo tudi trdim, da je malo društev, ki koncem leta kažejo toliko in toliko kron čistega dobička, namreč v resnici dobička. Površne bilance! Sestavljavci navadno kapelani, vedo, da o izgubi ne smejo udom ziniti niti besede, zato pa delajo račune tako, kakor se jim zdi, da je za njih kožo in mošnjo prav. Ako ne gre drugače, se nekoliko višje inventira itd. Naštel bi lahko brez števila nerednosti — toda te naj pustim za prihodnjič, da prihranim nekaj v „reservi“. Vsem takim nepotrebnim društvom boj — le boj in boj, v katerem prosimo vas, cenjeni bralci „Slovenskega Naroda“, da nam neustra-

lom, v smeri poljedelskih palač, še mnogo mnogo večje kolo, kakor ste ga gotovo videli na Dunaju. In zadaj za tem kolesom, za restavrantni in kavarnami pa kipé v oblake pravcate strme gore, divje pečine, led in sneg, in v kristalnih jezercih zrcali se temno vrševje duhtečih gajev, vitkih jelk in košatih smrek. Vonjave, sočnate senožeti, ljubke vasicke, kočje planinarjev, šumeči potočki, vse kar si le želi srce vko-reninjenega planinca! — Raz goré pa odmeva vriskanje pastirja, ki gre za svojo čredo. Domotožje, — v Parizu sicer bela vrana, — Vas je pričelo takole malo pri srcu šegitati, samo da nisva tu na slovenskih tleh, marveč na — švicarskih! Čvrsto mleko, slastni, pristni švicarski sir, in vse, kar le nudijo planine svoji deci in svojim obožavateljem, nama je tu na razpolago, — seveda, vse le — za cvenk! Zato Vam pa tudi postrežejo brhke, zale, zdravilne planinske hčerke, vse v baržunastih „moder-cih“, in vse v kratkih, pestrih krilih, vse s snežnobelimi predpasniki, vse duhteče kakor pomladansko cvetje, in vse, vse — „echt“!

Vidite, in takole sva si ogledala razstavo na Martovih poljih; — a velik, velik kompleks nam še preostaja. Seno pustila sva daleč za sabo, in treba, da se skoro vrneva k njenim bregovom. (Konec prih.)

šeno pomagati! Z vstrajnostjo dosežemo zmago!

— **Z dežele,** 29. aprila. Glede pokopališč moramo na Kranjskem napraviti red. Naš škof ima v marsičem čudne nazore. Kakor ste svoj čas poročali, je ukazal, da se pravoslavnemu popu zabrani, gospo Gutmansthalovo spremiti tudi na pokopališče do grobišča v Radečah. Večina pokopališč je v rokah farovžev. Naši ljudje se niso brigali za nje, naši duhovniki pa so uvideli, da dobijo iz prodaje grobov lep denar in potem vedo, da lahko proizročijo dosti trušča in vznemirjenja mej nevednimi ljudmi, če glede pogreba kako že oponirajo. Občine morajo skrbeti, da postanejo pokopališča občinska last. Kjer se novo pokopališče ureja, tam naj občina za to skrbi, da ji ne pride iz rok in dobro je, da se „pravice“ farovžev do obstoječih pokopališč priuščejo in potrebno ukrene. Kakor vidite, duhovnik tudi v zdajšnjem času pred mrličem nima respektja. Nekdaj, ko so duhovniki še več moči imeli, niso pustili na pokopališču luteranov pokopati. Luterani so si potem napravili svoja pokopališča. Ko so bili že dovolj močni, so tudi prejšnja pokopališča porabljali. Ko so čez 80—100 let zopet katoliški duhovniki s pomočjo deželnih knezov prišli do moči, pustili so luterane izkopati ter kostenjake, ali mrtvece čez ograje pokopališč metati. Neki višji duhovnik v Gorici (Erzpriester) je ukazal, da se neki Pregl z Vipavskega pokopališča ven vrže, ter je ukazal oznaniti po vsej vipavski dolini, da nobeden luteran ne pride v blagoslovljeno zemljo. Če bi se pa to vendar zgodilo, bi mrliča zopet izkopali. „Das werde die dort wohnenden Ketzer in keinen geringen Schrecken versetzen“, je svojemu ukazu ta krščanski človek dodal. Zapomnimo si ta stavek. Ti ljudje vidijo v takih prepovedih neko agitacijsko sredstvo. Taki so bili leta 1587. in v sledečih letih. Sekovski škof Mart. Brenner se je v dež. zboru, ko se mu njegovo robato postopanje proti luteranskim mrličem očitalo, opravičeval, rekši, da je to storiti moral na ukaz njemu predstavljenih. „Weil man im Leben getrennt sei, soll man es auch im Tode sein“. Iz Radgona in Celja so pisali leta 1588 dež. stanovom, da luterana katoliški duhovniki le tedaj na pokopališču pokopljejo, če se jim za to več kakor dobro plača.

Tako bi lahko več pol takih dogodkov — „Slovenec“ bi rekel — „zgodovinskih lažij“ napisal. Dosti bodi s temi. Občinstvo sprevidi iz njih, da je kat. duhovnik vedno isti. Sicer imamo postavbo, da duhovniki nimajo pravice komu pokopa na skupnem pokopališču zabraniti. Ali kaj postava, če vedo, „da državna oblast pred zidovjem farovžev, samostanov neha“! Rekuriraj, pa bo nekaj časa preteklo — a, škandal se je zgodil. Neki vipavski čekan je hotel drju. Spacapanu pokop na pokopališču zabraniti. Vipavski župan je rekel: Ne boš. To je mogel, ker je pokopališče občinska last.

Red se mora napraviti tudi glede pokopališč. Boji z našimi duhovniki ne bodo izumrli; ta boj je pogoj obstanka narodovega in sploh pametnega življenja. Kdo se bo hotel po teh ljudeh komandirati pustiti? Slovenci bomo vendar enkrat v novejši dobi močje postali. In zato je treba v vseh razmerah, v katerih lahko pridemo s temi ljudmi v konflikt, vidljivih, razločnih mejnikov. Prej ne bo izhajanja ž njimi. Nerazumljivo je, da nemška socialna demokracija, ki agitacijo proti fevdalnim možem izborna razume, še ni do tega prišla, da bi agitovala za to, da bi privrženci katoliške cerkve imeli po voljenih odborih oblast o administraciji vseh cerkvenih premoženjskih stvari. Ta administracija se naj duhovnikom odvzame, ključarje kasira, ki so peto kolo na tem vozu in greben se bo temu farovžu precej postrigel. — a —

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 3. maja.

— **Osebnosti.** Zapovednik 56. brigade (ljublanske) general-major g. Liborij Frank je menjal svoje službeno mesto z zapovednikom 12. brigade general-majorjem g. Ferdinandom pl. De Sommainom. — Štabni zdravnik g. dr. Fran Košmelj v Zadru je imenovan šef-zdravnikom 6. divizije. — Major pešpolka št. 17 gosp. Elija Kukić je imenovan podpolkovnikom pri

pešpolku št. 16. — Stotnik v Ljubljani g. Danijel Bastaja je imenovan majorjem. — Premesčena sta sodna pristava gg. Jos. Roth iz Krškega v Brežice in Anton Bulovec z Brda v Ljubljano. Sodnimi pristavi so imenovani avskultantje gg. Oskar Dev za Brdo, dr. Gregor Krek za Ljubljano in dr. Fr. Pompe za Krško.

— **Čehi in Slovenci.** Bliža se zasedanje drž. zbora in s tem je postalo vprašanje o prihodnjem razmerju mej slovensko in mej češko delegacijo aktualno ter je stopilo v ospredje. Javno mnenje glede tega je vsaj pri nas na Kranjskem in kakor se kaže tudi na Primorskem razdeljeno. Z ozirom na to se nam zdi primerno, da ne odrečemo prostora glasom resnih politikov, naj že govore o tem ali v onem smislu. Takemu glasu smo dali danes prostora, pridružujemo si pa, da končno izrečemo tudi sami svoje mnenje.

— „**Ta suho**“ dobila je zopet neka gospodična od spovednika v cerkvi Srca Jezusovega, ker je čitala „Slovenski Narod“. „Premislite, čez tri tedne pa zopet pridite“, dejal ji je spovednik ter jo odslovil. Posledica tega je vedni preprič med dotično gospodično in njeno zaslepljeno materjo, kajti gospodična „Slovenski Narod“ še vedno čita in ga celo nosi domov. Tako provzročujejo duhovniki s svojim postopanjem le domače prepire, vsled česar se pač tudi marsikatera kletev izusti, ki je menda večji greh, kakor pa čitanje „Slovenskega Naroda“! — Pa tudi „gospodje“ pri sv. Petru niso nič boljši, osobito gosp. kaplan Pavlič. Tudi ta dal je neki delavki šele potem odvezo, ko je obljubila, da ne bode čitala niti „dnevni vestij“ „Slovenskega Naroda“. No, ona pa si pomaga drugače. „Ker jaz ne smem čitati „Slovenskega Naroda“, pustim pa svojo sestro na glas čitati; naj ima pa ona greh!“ — Posledica tega je seveda ta, da storita dozdevni „greh“ namesto jedne osebe, sedaj dve, ona, ki čita, in ona, ki posluša — Nehote vsiljuje se nam vprašanje: „Ali se katoliškemu knjigovezu Breskvarju ne šteje v greh, ker vsak večer čita „Slovenski Narod“? Ali poznajo tudi klerikalci „dvojno mero“?“

— **Italijanska demonstracija.** Priznati se mora Lahom, da znajo demonstrirati. Svojih idealov ne zataje nikdar, njih izražanje in povdarjanje pa urejajo po okolnostih. Kadar treba, delajo s hrupom in krikom, drugič zopet demonstrirajo fino in elegantno. Tako fino demonstracijo so priredili v nedeljo v gledališču „Fenice“ v Trstu. Ves italijanski svet obhaja letos šeststoletnico Dantejeve vizije. V Trstu se je ta slavila v nedeljo. In ta slavnost ni bila družega, kakor elegantna, fino uprizorjena iredentiška demonstracija prve vrste. Slavnostni govornik poslanec Hortis je dal svojemu govoru jassen političen značaj. Prepletel ga je od konca do kraja z iredentovskim namigavanji, Dante-ja predstavljal kot prvega apostola italijanskega jedinstva in obširno dokazoval, da je tudi Primorska mej tistimi pokrajinami, katerih zjedinenje je imel Dante pred očmi. A na to zjedinenje so mislili tudi prireditelji ter to svojo misel izrazili na spominskih kolajnah, ki so jih poskrbeli, in na katerih se čita Dantejev verz „Con l' animo che vince ogni battaglia“ — „z duhom, ki zmaga v vsaki bitki.“ Občinstvo je vse to seveda prav dobro umelo in se tako navdušilo, da so manj izobraženi elementi priredili poulično demonstracijo. Na Dunaju igrajo vzpričo tega zopet vlogo ptiča noja, prav kakor svoj čas v Milanu in v Benetkah. No, nam tudi prav!

— **Wolf in Ornig.** Piše se nam: Ptujski župan Ornig je sicer slab pek, a dosti dober agitator nemških nacionalcev. Mož sicer Slovencev kar nič ne ljubi, dasi žive ves Ptuj, in jim škoduje, koder in kolikor more, toda vzlic temu je pri Wolfu padel v nemilost. Ta ga je na svojem shodu v Mariboru krepko okrcal, češ, da je nabil neke lepake, v katerem je nemščine nezmožnim kmetom nekaj naznanil v njihovem jeziku. Wolf in njegovi poslušalci so se strašno raztogotili radi tega, ker je Ornig ljudem nekaj naznanil v tistem jeziku, katerega razumejo. Seveda je zdaj v Ptuj vseh pokonci. Ornig je ves razkačen in se že pripravlja, da poplača Wolfu šilo za ognjilo. Nam Slovincem pa kaže ta slučaj, da smo v očigled nemškemu radikalizmu še pravi mehkužneži. Dočim Nemec obojbo rabo slovenskega jezika celo tedaj, kadar je neizogibno potrebna, nemškutarijo pri

nas občinski in župni uradi tudi tedaj, kadar je to popolnoma nepotrebno.

— **Srebrno poroko** praznuje danes gimnazijski ravnatelj in občinski svetovalec gospod Andrej Senekovič. Tudi mi se pridružujemo gratulantom in kličemo vzornemu rodoljubi iz vsega srca: Še na mnoga leta!

— **Otvoritev II. mestnega otroškega vrta** v Trnovem vršila se je v torek, dne 1. majnika ob devetih zjutraj. Vdeležili so se je predsednik mestnega šolskega sveta, župan Hribar, c. kr. okrajni šolski nadzornik, profesor Levec, mestni župnik Vrhovnik in poročevalci mestnega šolskega sveta Zarnik. Poleg tega so prišli stariši mnogobrojne vpisane dece. Obžalovati pa je, da se ženska podružnica Ciril-Methodove družbe vabilu mestnega šolskega sveta ni odzvala. Župan je primerno ogovoril zbrane otroke in njih stariše, proglasil otroški vrtec otvorenim, ter presenečeni deci podaril veliko kopico sladkarij, katere mu je mej potom izročil sv. Miklavž. Vrtarica, gospodična Jerinova se je zahvalila navzočim za poset, potem pa je še domači gospod župnik opozoril mladino, da se bode v teh prostorih učila tudi vbogati in moliti, ter je v spomin na otvoritev vsakemu otroku podaril sveto podobico. S tem je bila priprosta, pa tudi prisrčna slovesnost sklenjena.

— **Diploma šentvidskega občinskega odbora.** V izložbi Kollmannove prodajalnice na Mestnem trgu je razstavljena neka neokusna diploma, katero izroči občinski odbor v Šentvidu nad Ljubljano knezoškofu dr. Jegliču povodom njegovega imenovanja šentvidskim častnim občanom. Gosp. knezoškof jo dobi — kakor smo čitali ondi — „v znak hvalečnosti za Njega odločnost v boju za vero, dom in cesarja“. Tisto je res, da je naš g. škof zares jako bojevit; proti komu pa se bori „za vero, za dom in celo za — cesarja“, to ni znano v Ljubljani nikomur! Zakaj ne pove slavni občinski odbor v St. Vidu pravega povoda te famozne diplome?

— **Provokacija.** Z Notranjskega se nam piše: Sekundarni vlak St. Peter-Ljubljana je imel dne 1. t. m. svoj stroj okrašen s frankfurtsko zastavo, kar je na slovenskih tleh očitna provokacija. Razmere pri južni železnici so čimdalje boljše in čudimo se res, da dopušča vodstvo svojim služabnikom taka izzivanja.

— **Slovenska drama v Mariboru.** Slovenske gledališke predstave v Mariboru se morajo v ondodnih nemških krogih smatrati za strašno nesrečo, za nekako katastrofo, kajti včeraj so jih zopet kratko malo prepovedali. Toda to pot ta prepoved ni držala. Mariborski Slovenci so se telefonično obrnili na namestništvo v Gradec in namestništvo je prepoved razveljavilo. Predstave se bodo torej dne 5. in 6. vender vršile!

— **Prememba posesti.** Veliko Janešchevo tovarno za usnje na Sv. Petra cesti je kupil znani katoliški tovarnar in trgovec gosp. Karol Pollak, s posredovanjem žida Göllisa za 135.000 gld.

— **Slovensko trgovsko pevsko društvo.** Vsem častitim členom in prijateljem društva naznanja odbor, da se vrši letošnji prvi redni pevski večer v soboto, dne 5. t. m. v „Narodnem domu“ v prostorih na levi strani, h kateremu ob enem najljubšeje vabi. Začetek ob pol 9. uri zvečer. Pevski večeri (Jour-fixe) sledili bodo vsaki mesec in se bode čas istih pravočasno naznanil.

— **Društvo delovodij v Ljubljani** priredi dne 5. maja ob 8. uri zvečer v Hafnerjevi pivarni zborovanje. Gg. člani se opozarjajo, da bode na dnevnem redu poročilo delegata, in naj vsi, katerim le čas pripusti, gotovo pridejo nt zborovanje.

— **Umrli** je v ponedeljek v Litiji ondodni c. kr. okrajni živinozdravnik, g. T. Šeber, ki je komaj par let služboval pri okr. glavarstvu. Kako je bil rajni priljubljen in obče spoštovan, pokazal je včerajšnji pogreb, katerega se je vsa Litija z okolico vred vdeležila. Zastopani so bili vsi ondodni uradi, orožništvo, pevska društva s zastavo, gasilno društvo itd., dalje deputacija kranjskih živinozdravnikov in mnogo Postojnčanov. Z njim smo izgubili vestnega uradnika, dobrega narodnjaka, rodbina pa skrbnega očeta. Naj v miru počiva!

— **Izlet v Kamnik.** V nedeljo priredi „Kamniški salonski orkester“ v dvorani zdravnišča v korist „Dijaške kuhinje v Kranji“ zopet koncert. Vporek je ta-le:

J. Skorpik: „Buri pridejo!“, koračnica. G. Verdi: Ouvertura k operi „Nabukodonosor“. R. Eilenberg: „V kovačnici“. V. Parma: „Triglavske rože“, valček. G. Friton: „Lauter solche Sachen“, potpourri. J. Strauss: „Diplomaten-Polka“. R. Eilenberg: „Mlin v gozdu“, idila. C. M. Ziehrer: „Nachtschwärmer“, valček. Potpourri čeških narodnih pesmij. V. Bednarz: „Zügellos“, hitra polka. Začetek koncerta, ki se vrši ob vsakem vremenu, je ob 4. uri popoldne. — Vstopnina 60 vin. Ker se ravno s tem dnem vpelje znani nedeljski vlak v Kamnik in nazaj, je torej ravno za Ljubljano ta prvi majnikov izlet jako pripraven in lep.

— **Prostovoljno gasilno društvo v Postojni** obhaja dvajsetletnico svojega obstanka v nedeljo, dne 6. maja t. l. Vspored: 1. Ob 8. uri zjutraj sv. maša v župni cerkvi. 2. Po maši skupni zajutrek pri g. Fr. Remicu. 3. Ob pol 4. uri popoldne glavna vaja v Postojni. 4. Po vaji skupni sestanek v prostorih g. Josipine Vičič, kjer bode vrtni koncert s petjem in prosto zabavo. Vstopnina h koncertu za nečlane 40 vin.

— **Jesenške narodne pevke in pevci** prirede v nedeljo 6. maja t. l. v salonu g. A. Schreya na Jesenicah pod vodstvom g. E. Guština koncert z jako zanimivim vsopredom. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina: Sedeži 1 krona, stojišče 60 vin. Čisti dohodek je namenjen za nabavo harmonija.

— **Potres.** S Trebelnega pri Mokronogu se nam piše, da so čutili tam v nedeljo, 29. aprila, ob pol 7. uri zjutraj precej močan potresni sunek, katerega je spremljalo podzemsko grmenje. Sunek je prihajal od severozahoda.

— **Liktor z žilavko.** V Skofji Loki imajo policaja, ki se čuti tako, kakor so se čutili starorimski liktorji. Ta policaj si je oskrbel volovsko žilo in pretepa z njo prav po notah tiste nesrečnice ali malopridneže, kateri pridejo v njegovo „špekamro“. Mož mora imeti posebno veselje s svojo žilavko, kajti enkrat je bil že obsojen radi pretepanja. Zdaj ima že drugič opraviti radi nje s sodnijo, toda današnja prizivna obravnava v tej zadevi se je preložila.

— **Izpred sodišča.** Franc Granda, pekovski mojster v Ljubljani, ovadil je svojega vajenca Franceta Cerjaka pri mestni policiji, da mu je ukradel iz nezaklenjene spalne sobe 430 K. Vsled te ovadbe bila je potem proti Francetu Cerjaku uvedena pri tukajšnjem deželnem sodišču kazenska preiskava zaradi hudodelstva tatvine, v kateri preiskavi je bila ovaditeljeva žena Ana Granda kot priča zaslišana. Akoravno je pa ona dan pred zaslišanjem ukradeno listino z denarjem na mizi pri oknu za ogledalom našla, je vendar pri zaslišanju pred sodnijo to zamočala in sicer, kakor se je pozneje zagovarjala, zategadelj, ker se je „bala“, da jo bode njen mož, ako mu pove, da je ona listino založila, „sekiral“. Zato naj bi bil pošten fant ožigosan in kaznovan kot tat! Na srečo se je kmalu izkazalo, da je bil vajenec France Cerjak po nedolžnem tatvine obdolžen in več tednov zadržan v preiskovalnem zaporu, in da je njegova gošpodinja Ana Granda okolnost, da listnica z denarjem sploh ni bila ukradena, temveč samo založena, nalašč zamočala. Preiskava proti vajencu Cerjaku se je toraj ustavila, pač pa se je uvedlo kazensko postopanje proti Ani Grandi. Pri končni razpravi, kise je vršila te dni, je bila kriva spoznana hudodelstva goljufije in obsojena na dva meseca ječe, poostrene s postom vsako 14 dni. Vajenec France Cerjak dobil je toraj za svojo na tako brezvesten način ukradeno mu poštenje popolno zadoščenje.

— **Nezgoda na železnici.** Pri Hrastniku je včeraj trčil lokalni vlak, ki je vozil iz Ljubljane, s tovrnim vlakom. Bilo je nekaj škode. Je-li bil tudi kak potnik ali uslužbenec poškodovan, še ni znano.

— **Mestna hranilnica v Radovljici.** V mesecu aprilu 1900 je 183 strank uložilo 65.732 K 67 vin., 124 strank uzdignilo 41.098 K 18 vin., 28 strankam se je izplačalo posojil 26.940 K, denarni promet 242.614 K 65 vin.

— **Iz Opatije** se nam piše: Lastnik novootvorjenega etablissementa F. T. Tirmann (hotel, penzija, grand-kavarna in restavracija) v Opatiji, g. Fr. I. Tirmann je dobil od nje kraljevske visokosti gospe velike vojvodinje Adelheid luksemburške

krasno naprso iglo z brijanti in vrezanim podpisom darovalke.

— **Konj splašil.** Franciška Virant, posestnica z Iga, je pustila včeraj popoldne svojega opreženega konja brez vsakega varuha pred neko prodajalnico na Emonski cesti. Konj se je splašil radi nekega ropota in je dirjal po Emonski cesti, kjer se je na ovinku voz prevrnil. Konja so ustavili, nesreča se ni nobena pripetila.

— **Iz strahu pred kaznijo** je pobegnil z doma 10letni šolski učenec Karol Vojska. V šoli je dobil slabo spričevalo in se je bal, da bode doma vsled tega tepen. Kam je šel, se ne ve. Najbrže se klati kje po ljubljanski okolici. Na čelu in na zgornji ustnici ima zaceljeno rano.

— **Brez cvenka** je prišel včeraj zvečer v Ogorevčevo gostilno na Rimski cesti Jagrov hlapec in si dal dobro postreči. Ko je bilo čas plačati, pa je zastoj iskal po žepih, še enega „ficka“ ni privlekel na dan. To je bilo gostilničarju preveč in poslal je po policaja, katerega se je pa hlapec tako vstrašil, da je pozabil, kako se piše in je povedal napčno ime.

— **V Ameriko** jo je včeraj spet hotel popihati neki Horvat iz Kota pri Črnomlju. Ker pa še ni imel leta za Ameriko, in ki bode moral popred tukaj služiti vojakom, so ga prijeli in poslali na Žabjek.

— **14leten defraudant.** Na kolodvoru v Reki je policija prišla jako elegantno oblečenega gospodka, ki je hotel pri stranskih vratih izginiti s kolodvora in se s tem naredil sumljivega. Gospodek je priznal, da je star 14 let in da se je pri nekem dunajskem juvelirju učil. Juvelir mu je zaupal neki diadem, ki ga je fant za 600 gl. zastavil in s tem denarjem pobegnil.

— **Izgubljene stvari.** Neka dama je včeraj na poti s kolodvora do Mestnega trga izgubila zlato uro in zlato verižico. — Janez Zidan, posestnik v Selu pa je izgubil hranilnično knjižico ljudske posojilnice in 4 desetake na poti iz Ljubljane do Sela.

— **Popravek.** V sinočnjem podlistku sta se vrinili vsled slabega rokopisa dve napaki. Čitati je pravilno: kvartet Dvořakov v Es (ne E) duru, in igrate so se vse Dvořakove „bagatele“ (ne I.)

— **Cherchez la femme.** Ljudje imajo navado, da iz vsacega komarja naredijo slona. Siromak reporter tudi pri najboljši volji večkrat ne more priti resnici do dna. Tako smo pod gorenjim zaglavjem pred nekaj dnevi poročali, da se je v gostilni „pri slonu“ primerila resna rabuka, pri kateri je bil udeležen neki častnik. Zdaj smo od strani udeleženih očitidcev izvedeli, da temu ni tako in da se vsa stvar reducira na sicer nekoliko glasno — ob dveh ponoči so ljudje v gostilni navadno nekoliko glasni — v ostalem pa povsem nedolžno šalo. O kaki resni rabuki torej ni govora, kar bodi resnici na ljubo konstatirano.

— **Mihael Munkacsy** je umrl v blaznici Endenich pri Bonu. Bil je šele 56 let star. Prav za prav se je pisal Lieb. Svoj psevdomim je vzel po rojstvenem kraju Munkacs v ogrskem komitatu Berey. V mladosti se je učil mizarstva, a neki potujoči portretist ga je rešil za umetnost. Učil se je slikarstva na Dunaju, v Monakovem in v Düsseldorfu. Prvo slavno sliko je napravil l. 1870. Slika kaže zadnje dni k smrti obsojenega človeka. Naslednje leto je naslikal podobo „Vojni časi“. Potem je šel v Pariz, kjer je napravil po vsem svetu znane slike: „Kristus pred Pilatom“, „Križanje Krista“, „Kristus na križu“. Znana je tudi njegova slika „Milton diktira svojim hčeram epos „Izgubljeni raj“.“ Na Dunaju je poslikal kupole dvornih muzejev. Tu mu je pomagal tudi slovenski slikar Jurij Šubic. Zadnja njegova slika je bila naročena za ogrsko vlado ter kaže osvajitev Ogrske po Arpadu. Bil je že dve leti hudo bolan ter je prebil skoraj ves čas bolezni v bolnišnici za živčne bolezni. Ogrizgube z Munkacsyjem svojega najslavnejšega slikarja. Poleg romanopisca Maurus Jokajja je Munkacsy najzaslužnejši mož na polju ogrske umetnosti.

— **Afera Avgusta Kollerja.** „Narodni Listy“ objavljajo obširno pojasnilo o škandalozni aferi, v kateri igra glavno vlogo baron Aleksander Koller, sekcijski svetnik v trgovinskem ministrstvu na Dunaju. Njegov brat baron Avgust je bil od 16. leta nadalje morfinist. Nedavno je zvalil sek-

cijski šef svojega brata v Prago, kjer so ga prijeli in odvedli siloma v blaznico. Sekcijski šef si je izmislil razne „dokaze“, da je brat Avgust blazen ter izsilil celo iz njegovih nedoraslih hčerk neke izjave, ki so bile tudi „dokaz“, da je njihov oče res blazen. Zdravniki v blaznici pa so sekc. svetnika lažem verjeli. Žena bar. Avgusta dolgo časa ni vedela, kje je njen soprog. Ko je vsa prestrašena poizvedovala, ji je sekcijski svetnik zagrozil, da jo pošlje v blaznico. Njene hčerke pa ji je vzel in jih poslal v neki institut. Poslanec in odvetnik dr. Herold, h kateremu se je zatekla baronka na pomoč, pa je vso zaroto razkril ter je dognal, da je sekcijski svetnik nalagal najvišje oblasti in sicer zategadelj, ker je hotel postati varuh bratovih deklic, ki so dedkinje velikega premoženja po dedu. Barona Avgusta so morali izpustiti. Sedaj se vrši preiskava.

— **Ponarejalci desetakov.** V Tordiji je policija zasledila družbo, ki je ponarejala papirnate bankovce po 10 gold. V tej družbi so bili sami premožni ljudje, uradniki, posestniki, tiskarji i. dr. Doslej so zaprli osem ponarejalcev. Neki Szongvay je priznal, da je samo on izdal za 80.000 kron takih bankovcev. Stroj so prepeljali iz Tordije v Kološ ter ga ondi na nekem vrtu zakopali. Posestnik vrta pa je vse ovdal policiji.

— **Na smrt obsojeni morilec** klepar Blaschke je v ječi v Vratislavi napadel s ključmi ječarja ter ga hotel umoriti, da bi ušel. Tovariši ječarji pa so morileca prijeli.

— **Dva človeka umoril za 5 frankov.** 59letni delavec Rychner iz Rapperswyla je, kakor poročajo iz Lucerna, napadel 72letnega Gašperja Stockerja in njegova 67letno sestro Lizo ter ju z batino ubil. Nato ju je oropal. Dobil je pa le 5 frankov.

— **Grozna nesreča v rudokopih.** V Schofieldu (Utah) se je primerila, kakor poročajo iz New-Yorka, strašna nesreča v ondodnem rudokopu. Eksplozirali so baje sodi s smodnikom in pri tem je bilo 200 ljudi ubitih. 137 trupel so do včeraj že potegnili na dan.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 3. maja. Načelnik izvrševalnega odbora desnice Jaworski je prišel sem in je imel z ministrskim predsednikom dobro uro trajajoče posvetovanje.

Dunaj 3. maja. Členi avstrijske delegacije imeli bodo v torek na Dunaju predposvetovanje. Cesar sprejme avstrijsko delegacijo v nedeljo opoldne, ogrsko pa isti dan ob 1. uri v dvorcu v Budimpešti.

Dunaj 3. maja. Spravne konference so definitivno pokopane. Poslanca dr. Kramar in dr. Pacak sta brez ovinkov izjavila, da se Čehi na noben način teh spravnih konferenc več ne vdeležijo.

Dunaj 3. maja. Za torek je več državnoborskih klubov sklicanih na sejo.

Dunaj 3. maja. Deželnozbornski odsek za posvetovanje o jezikovnem vprašanju pri avtonomnih oblastvih, se je zjedini glede rabe deželnih jezikov pri okrajnih zastopih in obč. odborih.

Opava 3. maja. Deželni zbor je odklonil prošnjo za subvencioniranje poljske privatne gimnazije v Tešinu.

Pariz 3. maja. Sestanku avstrijskega cesarja z nemškim cesarjem se v tukajšnjih političkih krogih pripisuje največji mejnarodni pomen, zlasti z ozirom na navzočnost brata ruskega carja.

Hag 3. maja. Poslanstvo Burov se je poslovilo pri ministrih Piersonu in de Beaufortu ter odpotovalo v Rotterdam, odkoder odrine v New-York.

London 3. maja. Vojaška cenzura je prepovedala vsako poročilo o bojih pri Thabanehu. V vojaških krogih sodijo, da namerava Roberts Bure iznenaditi.

London 3. maja. V bitki pri Houtneku so imele čete generala Hamiltona sledeče izgube: 2 častnika in 1 mož mrtvi, šest častnikov in 15 mož ranjenih in nekaj zjetih. Buri imajo ondi sila močne pozicije.

Slovenci in Slovenke! Ne zabite družbe sv. Cirila in Metoda!

Pri Ervinu Burdyeh-u, lekarju v Škofji
Loki se dobiva (321-24)

ustna voda

z novim antiseptikom
katero je sestavil zobozdravnik dr. Rado
Frlan, katera ohrani zobe zmiraj zdrave in
bele, ter zamori vsako gnjilobo.
Steklenica, zadoščajoča za eno leto, stane
2 kroni, po pošti 2.05 kroni.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 1. maja: Matija Češnovar, hlapec, 24
let, Tržaška cesta št. 26, mrtvoud.

Meteorologično poročilo.

Vilina nad morjem 806.3 m. Srednji kračni tlak 736.0 mm.

Maj	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempe- ratura v °C	Vetrovi	Nebo	Pada- vina v 24 urah
2.	9. zvečer	735.8	14.4	sl. sever	oblačno	
3.	7. zjutraj	732.7	11.2	sl. zahod	dež	4.7
	2. popol.	730.5	12.9	sr. zahod	dež	

Srednja včerašnja temperatura 13.8°, nor-
male: 12.3°.

Dunajska borza

dne 3. maja 1900.

Skupni državni dolg v notah	98 K 90 h
Skupni državni dolg v srobru	98 " 40 "
Avstrijska zlata rentna	117 " 45 "
Avstrijska krona rentna 4%	98 " 20 "
Ogrska zlata rentna 4%	116 " 95 "
Ogrska krona rentna 4%	92 " 50 "
Avstro-ogrski bančne delnice	17 " 63 "
Kreditne delnice	731 " — "
London vista	242 " 82 "
Nemški drž. bankovci za 100 mark	118 " 35 "
20 mark	23 " 68 "
20 frankov	19 " 27 "
Italijanski bankovci	91 " — "
C. kr. cekini	11 " 34 "

Zahvala.

Za srčne dokaze iskrenega sočutja
ob boleznih in smrti gospoda

Matevža Kerta

c. in kr. majorja v pokoju

kakor tudi za mnogobrojno spremstvo
dražega ranjega izrekamo tem potom
vsem prijateljem in znancem našo srčno
zahvalo.

Zahvaljujemo pa se še posebej gg.
c. in kr. častnikom tukajšnje garnizije
ter darovateljem krasnih vencev.

V Ljubljani, dne 3. maja 1900.

(885)

Žalujoči ostali.

Zahvala.

Na obilno izkazanem sožalju in
spremstvu pri pogrebu gospoda

Teodorja Šeberja

se najiskreneje zahvaljujemo vsem vde-
ležnikom, zlasti darovalcem vencev, gg.
uradnikom vseh c. kr. litijskih uradov,
obema gg. zdravnikom, slavnima pev-
skima zboroma iz Litije in Smartnega,
učitelstvu, litijakim tržanom, pokojni
kovim gg. kolegom, preč. damam litij-
skim in smartniskim, gasilnemu društvu
litijskemu, preč. duhovščini, kakor tudi
njegovim od daleč prihitelim prijateljem,
ter sploh vsem, ki so blagemu pokoj-
niku izkazali zadnjo čast ter nas v naj-
bitkejših urah tolažili. Bog plati!

(889)

Žalujoči ostali.

Zahvala.

Ob britki, nenačakljivi izgubi
svojega blagega soproga

Andreja Mačeka

posestnika in tovarnarja

kateri je Vsegamogočni Bog dne 29.
aprila, previdnega s sv. zakramenti za
umirajoče v 33. letu poklical k sebi v
boljše življenje, zahvaljujem se lepo vsem,
ki so mu v dolgi in mučni bolezni tola-
žilno stali na strani; pred vsem pa na-
šemu duhovniku č. g. Strupiju; dalje
se v ljubeznivo zahvaljujem vsem, ki so po-
ložili na krsto dragega ranjkega toliko
številu lepih vencev. Srčno zahvalo iz-
rekam tem potom tudi vsem domačinom,
tirolskim tovarnarjem in drugim, ki so
iz bližnjih in daljnih krajev prihiteli
mojemu nepozabnemu soprogu izkazati
zadnjo čast, v prvi vrsti pa domačim
ognjegascem, ki so vzorno skrbeli za
red pri dolgem spredu in sami nosili
krsto, potem vsem veterancem, domači
godbi, občinskemu zastopu, članom po-
sojilnice, delavskega društva in krajnega
šolskega sveta. Bog povrni!

V Domžalah, dne 2. maja 1900.

Franciška Maček

(886)

soproga-vdova.

Učenec

(871-1)

vsprejme se takoj v špecerijsko in delika-
tesno trgovino **Kham & Murnik.**

Ces. kr. avstrijsko državno železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. maja 1900. leta.

**Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez
Trbiž.** Ob 12. uri 5 m. po noči osonni vlak v Trbiž,
Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal
v Ansee, Isl, Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, v
Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 17 m.
zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec,
Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solno-
grad, čez Klein-Reifling v Linc, Budejovice, Plzen,
Marijine vari, Heb, Francove vari, Karlove vari, Prago,
Lipsko; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m.
dopolodne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Ce-
lovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 6 m.
popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec,
Ljubno; čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell
ob jezeru, Inmost, Bregenc, Curih, Geneve, Pariz;
čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejovice, Plzen,
Marijine vare, Heb, Francove vare, Karlove vare,
Lipsko, Dunaj via Amstetten. Ob 7. uri 9 min. zve-
čer osonni vlak v Jesenice. — **Proga v Novo
mesto in v Kočevje.** Osonni vlaki: Ob 6. uri
54 m. zjutraj, ob 1 uri 5 m. popoldne, ob 6. uri
55 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano juž. kol.**
Proga iz Trbiža. Ob 5. uri 15 m. zjutraj osonni
vlak z Dunaja via Amstetten, Solnograda, Linca,
Steyra, Isla, Ansee, Ljubna, Celovca, Beljaka, Fran-
zensfeste. Ob 7. uri 45 min. zjutraj osonni vlak iz
Jesenice. — Ob 11. uri 16 m. dopoldne osonni vlak
z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Ma-
rijinih varov, Plznja, Budejovic, Solnograda, Linca,
Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregenca, Inmosta,
Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Pon-
tabla. — Ob 4. uri 38 m. popoldne osonni vlak z
Dunaja, Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Fran-
zensfesta, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m. zvečer osonni
vlak z Dunaja, Lipskega, Prago, Francovih varov,
Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Bu-
dejovic, Linca, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla.
— **Proga iz Novega mesta in Kočevja.** Osonni vlaki:
Ob 8. uri in 21 m. zjutraj, ob 2. uri
32 m. popoldne in ob 8. uri 48 m. zvečer. —
Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik. Ob 7.
uri 28 m. zjutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob 6.
uri 50 m. in ob 10 uri 25 m. zvečer, poslednji vlak
le ob nedeljah in praznikih. — **Prihod v Lju-
bljano drž. kol. iz Kamnika.** Ob 6. uri 49 m.
zjutraj, ob 11. uri 6 m. dopoldne, ob 6. uri 10 m.
in ob 9. uri 55 m. zvečer, poslednji vlak le ob ne-
deljah in praznikih. (4)

Stajerska
ROGAŠKA
KISLA VODA Jemljevo Styria-vrelec
SVETOSLAVNA.
Krepčevalna pijača. Neprakošana zdravilna voda.

Prodajalka

vešča v trgovini z mešanim blagom, se
vsprejme v prodajalnico na deželi. (881-1)
Ponudbe vsprejema Ivan Stergulec,
trgovca v Begunjah nad Cerknico.

Vabilo

rednemu letnemu občnemu zboru
Posojilnice v Ribnici

registrovane zadrage z omejeno zavezo

kateri se bode vršil

dne 13. maja 1900. l. ob 4. uri popoldne
v društveni pisarni.

Dnevni red:

- 1.) Poročilo predsednika.
- 2.) Odobrenje letnega računa za leto 1899.
- 3.) Razdelitev čistega dobička.
- 4.) Razni predlogi.
- 5.) Volitev načelnštva in nadzornikov za leto 1900.

(884)

Načelnštvo.

Najboljši bosenski kalcijev karbid

po gld. 22.— za 100 kg.,

vsaki kg daja zajamčeno 290 — 320 litrov plina.

Glavna zaloga:

Edgardo Priester

v Trstu, Acquedotto 8.

(854-3)

Zastopnik za Kranjsko in Spod. Štajersko

Ivan Gorup

Ljubljana, Šelenburgove ulice 1.

Glavna zaloga za Kranjsko:

MIHAEL KAŠTNER

v Ljubljani. (873-13)

Lepo stanovanje

s 4 sobami (celo I. nadstropje), odda se v
Gospodski ulici št. 7, nasproti novemu
deželnemu dvorcu, z avgustom v najem.
Več se poizve istotam v prodajalnici.

Elegantno stanovanje

s 5 sobami, v pritličju hiše šte. 20 na
Bleiweisovi cesti odda se s 1. avgustom.
Povprašati je v pisarni F. Supančiča,
Rimska cesta št. 20, na dvorišču. (823-5)

Šivilja za živote

kakor tudi (888-1)

dve učenki

se sprejmeti: Kapiteljske ulice št. 11, pritlično.

Lepo stanovanje

v I. nadstropju, obstoječe iz 3 sob, kuhinje in
posebnega vrta s paviljonom, se odda od
1. avgusta t. l. naprej za letno najemščino
250 gld. (847-5)

Vpraša naj se pri hišnem posestniku gosp.
V. Hanušu, Kuhnova cesta št. 21, na-
sproti domobranski vojašnici.

„Landaver“

lahak, v dobrem stanju, za jedno ali dvojno
uprego. (887-1)

se ceno prodaja
v Spodnji Šiški šte. 89.

Dober, zanesljiv

mehanikar

za popraviljanje vsake vrste šivalnih strojev,
kakor tudi pošten

potovalec

dobita takoj po dogovoru službi. Ponudbe
naj se pošljejo pod naslovom: Savnig &
Dekleva v Gorici. (834-4)

Poslovodja

z dobrimi spričevali, več slovenskega in
nemškega jezika, ki je spreten prodajalec,
potem

trgovski pomočnik

ki je istotako učen prodajalec, ter

učenec

(888-2)

iz dobre hiše vsprejmejo se v trgovini z
mešanim blagom

Ant. Treuna, Jesenice, Gorenjsko.

Ivan Sirk

mesar in hišni posestnik v Ljubljani, Poljska cesta šte. 70
usoja si uljudno ponuditi častitemu občinstvu in gospodom gostilničarjem **jake okusne**
povojene gnjati (šunke), vsakovrstno povojeno
meso, kranjske klobase ter sveži špeh in meso
vse zelo dobro in ukusno, lastnega izdelka. (856-1)

Prodaja vsaki dan razun nedelj in praznikov na javnem trgu po najnižjih cenah.

Samo **1** krono za **3** žrebanja.

Zadnji mesec.

Glavni dobitki **60.000** kron, **15.000** kron in **12.000** kron

v gotovem denarju z 20% odtege.

(716-11)

Invalidske zahvalne srečke
à **1** krono.

Srečke priporoča: **J. C. MAYER** v Ljubljani.

- I. žrebanje: 19. maja 1900.
- II. žrebanje: 7. julija 1900.
- III. žrebanje: 10. novembra 1900.

Na najvišji ukaz Njeg. c. in kr. apost. Veličanstva.

XXXIII. c. kr. drž. loterija

za civilne dobrodelne namene totranske državne polovice.

Ta denarna loterija

edina v Avstriji zakonito dovoljena
ima **18.514** dobitkov v gotovem denarju
v skupnem znesku **410.200** kron.

Glavni dobitki znaša

200.000 kron v gotovini.

Žrebanje bode nepreklicno dne 7. junija 1900.

Srečka stane 4 krone.

Srečke se dobivajo pri oddelku za državne loterije na Dunaji, I., Riemergasse 7, v lote-
rijskih kolekturah, tobačnih trafikah, pri davčnih, poštnih, brzojavnih in železniških uradih, v
menjalnicah itd.; igralni načrti za kupce se dobé zastoni.

Srečke se pošiljajo poštne preste.

Od c. kr. loterijskega dohodninskega ravnateljstva.

(841-2)

Oddelek državne loterije.